

Zsibongó

Mert amikor mentem azon az 54-es buszon, ami most már csak egy megfelezett, megcsonkított utat jár be a Porte de Namur-tól a Forest National-ig, akkor mindig zsibongás volt és napsütés. Ha esett az eső, akkor is sütött a nap, tavasszal Brüsszelben nekem ez egy ilyen időszak volt.

Felszálltam a Patrie-n és odacsúsztottam a sofőrnek a maradék két eurómat, amit a farzsebemből és a táskám oldalsó, előlről a második, kis rekeszéből halásztam elő. Hátracaplattam, kikerülve a táskákkal körbeölelt afro mammákat, akik furcsa franciával kevert törzsi nyelven fenytették, vagy gügyögve simogatták az unokáikat. Elhaladtam a Soir-t olvasó vörös hajú hollandok és németek, elvétve néhány belga mellett. És lehuppantam hátulra az iskolás sikongatós lányok mellé. Furcsa idegen kattogás, szinte ropog a beszéd az emberek között. Bezárva a magam gondolataiba, félve pillantok fel, mintha zavarnék, mintha attól félnék, lefülelnek, hogy kitalálják, idegen vagyok.

A busz elért a Dailly-ra, ahol egy vurstli állt egészen az első, nem esős tavaszias naptól kezdve őszt végéig, hogy ott az anyukák kissé megpihenhessenek a dolgos gyereknevelés hétköznapjaiban. Egyenek „frittyet” – ami a sült krumpli „frites” francia kifejezésből magyarosított elnevezése - különböző elképzelhetetlen szószokkal, és cseresznyés sört vagy teát igyanak, miközben a gyerekek sikongatnak a gyönyörűségtől, ahogy a ringlispíl kavargoz velük.

Nem kérek ma gondterhelt embereket - gondolom magamban kissé magam is gondterhelten. Pedig a Dailly-n a munkás, dolgos emberek szállnak fel, kicsit mindig fáradtan és szürkén. Haladunk a Brabanconne-on át – ez a legjobb rész biciklivel, egyenes, hosszú út, bekacsintó gesztenyefákkal és színes erkélyű házakkal. „Habille a l'Oxfam!”, hirdeti az egyik tágas ablakban, két beöltöztetett kócos próbababa, vicces virágos ruhákban. Öltözz Te is Oxfamba és még színesebb a világ! De most még az Ambiorix parkig csak oldódás van, mintha felengednének az elfáradt arcizmok. A keresztre feszített fákkal határolt parkba még be lehet látni, mert nem zöldültek be teljesen az ágak. Ott ülnek a kártyázó vagy backgammonozó török öregurak, akik kissé rosszallóan mérik végig a miniszoknyás lányokat, de néhány mormogással elintézik a dolgot.

De a park hat. Hat az emberekre, mert zöldell és hatalmas. Lélegzetvételnél is időt adva a munka kezdete előtt. Beérek a Palmerstonhoz és újabb emberáradat. Míg Ambiorixnál csak haloványan érint meg az emberek kissé erős reggeli arcszesz illata vagy a parfümfelhő, ami a színes, piros vagy lila blúzokba csavart divatos nőket körülveszi, de a Palmerstonnál jön az utolsó hullám. Ők már toporognak, mintha versenyezni akarnának a dugóban az idővel és a rohanó percekkel. Bambulok, hallgatom a zsibongást. Katt, katt és ropognak a szavak, nyílik az ajtó. Megint itt az a két fiatal spanyol srác, akikről még ebben a teljesen vegyes és sokszínű társaságban is

lerí, hogy csak turisták, mert az első ajtón akarnak mindig leszállni, pedig azt ugye nem lehet, ott csak jegyet veszünk, bérletet vagy jegyet mutatunk fel. Tegnap is itt voltak, akkor is hangosan szinte kiabálva beszélgettek. Mintha baráti és ismerős környezetet akarnának teremteni magunknak ebben a kicsit idegen, szürke napsütésben. Mint mikor sok parfümöt sprickol magára az ember reggel, kicsit szégyenezve lép ki az utcára, de mégis jó érzéssel tölti el utóbb, mikor megérzi újra és újra ezt az ismerős illatot magán, mintha kicsit hazatalálna.

Leszállok a Livingstonnál, utánam a sok aktatáskás, vastagszemüveg-keretes jólfésült hivatalnok és belevetem magam az irodaházak közé.

Mikor délután újra állok ugyanitt, már csak fáradtan nevetgélő embereket látni, elégedetten adják át magukat a gyenge napsütésnek. De ez még nem a csúcsidő, most még csak a vásárlásból hazafelé tartó nők szállnak fel a buszra, nagy cekkerekkel és a kisgyerekes anyukák babakocsival.

Leghátul ülök le megint, az ablakhoz közel, valami bugyuta könyvet szorongatok a kezemben az emberi lélek megvilágosodásáról, amit egy megvilágosodott tanító írt, én pedig egy kevésbé megvilágosodott ismerősömtől kaptam a gyorstalpaló tudatosság reményében.

A könyvnek mégis jelentősége van számomra, mivel két hónapja alig volt a kezemben magyar nyelvű olvasnivaló. Örülök neki, kicsit félve veszem elő, de valahol megnyugtat az a gondolat is, hogy itt semmiképp nem találkozhatok furcsálló tekintetekkel, mert akik körülöttem hangosan telefonálnak, zenét hallgatnak, mogyorót vagy szendvicset esznek, veszekednek a nőjükkel, gyerekükkel, áruházi katalógusokat bújnak, vagy bambulnak ki az ablakon, úgysem értik mi van írva a könyvem fedelére.

Felszáll egy fehér csizmás, sudár fekete lány, a busz hátuljába vonul és telefonál valakivel, nagyon nyugodt, de néhol éles kacagással. A férfiak kíváncsi vágyakozással pislantanak fel az újságjukból egy-egy pillanatra, ahogy elvonul előttük hosszú fonott hajával. De a mégoly immunis, mindent látott szemek is felvidulnak egy kicsit tőle. Megpillantom a kedvenc kis családomat. Egy hatalmas raszta hajú félvér férfi, egy göndör, sötét fekete hajú mosolygós kislánnyal és egy albínó kislánnyal, akinek szintén göndör angyalhaja van, de fehér az is, ahogy a bőre. A férfi a gyerekeknek magyarázza a busz mellett elsuhanó fák neveit. A kicsik egy-egy újabb fa felbukkanásával élénk eszmecsere folytatnak egymással, majd a döntőbíróra tekintek, a megnyugtató válasz reményében. Csak pár perc után veszem észre, hogy a nyitott könyv az ölemben anélkül talált gazdára és figyelemre, hogy én beleolvastam volna. Egy férfi ül mellettem, fehér ingben, galamszürke zakóban, és elütő színű szürke nadrágban. Mosolyogva hajol a könyvembe és olvas. Bajusza van, fekete szeme, öreg vésett arcvonásai, de nem lehet több ötvennél, töröknek hiszem.

Megérzi, hogy nézem és felpillant.

Kicsit rekedt hangon szólal meg tört franciasággal.

– Milyen betűk ezek? – kérdezi nyugodtan, mintha egy félbehagyott beszélgetés fonalát venné fel újra. Nem válaszolok rögtön, még fojtogat a némaság, alig beszéltem ma valakivel, kicsit rekedt az én hangom is, mikor megszólalok, mintha a hangszálaim elszoktak volna attól, hogy használják őket.

– Magyarul. – mondom, talán kicsit meglepetten.

– Ékezetek. Sok az ékezet benne, ugyanúgy használod, mint a héberben, vagy ez más nyelv? –

És akkor elkezdek neki lassan, de izgatottan mesélni arról, hogy vannak mély és magas magánhangzók, és hogy hogyan változik a hang, ahogy kiejtem a szavakat és mesélek a török jövevényszavakról, meg a hosszú útról, amit ez a fura írásképű szövegbe rejtett nyelv jelent nekem. Figyelmesen hallgat, de nem mindent ért, én sem beszélek érthetően, nem érzem magaménak a franciát, megragadhatatlan kifejezések jutnak eszembe, igyekszem őket körülírni. Félbeszakít egy kedves mosollyal, és megkér, olvassak fel neki egy mondatot hangosan, szeretné tudni, hogy az, ami le van írva, hogyan is hangzik az én nyelvemen.

Belebambulok a könyvbe. „Az örökkévaló tudatosság teljessége” olvasom a címet magamban. Biztos ezt akarom. Pont ebből a könyvből szeretnék én ennek a kedves, idegen embernek felolvasni, megmutatva az anyanyelvemet teljes pompájában. Én közel érzem magamhoz a lébeli tudatosságot, a nagy szeretetet és minden vágyam érteni és szeretni a világot a maga teljében, de annyi gyönyörű regényt olvastam, annyi verset és novellát, nem lehetne egy Kosztolányi vagy Arany János egyik Shakespeare fordítása a kezemben, hogy magabiztosan szavalhassak hullámszó és kecses szavakkal. Dallamos magyar jelzőrengeteget, vagy rímekkel teletűzdelt nyári napot kellene adnom ennek a férfinak, aki talán mégsem török, mert nem értette a jól megtanult török jövevényszó példáimat, talán libanoni vagy talán nem találhatok.

Újra belenézek a könyvembe, és arra gondolok mennyire jó érzés, hogy kíváncsi rám, hogy érdeklő, hogy ki ül mellette, hogy hatalmas fekete szemével választ vár a különbözőségemre. „Boldogtalanságod nem csak belső lényedet és környezetet szennyezi be, de az emberiség kollektív pszichéjét is, amelynek elválaszthatatlan része vagy”. – olvasom hangosan és artikulálva, kevésbé értve magam is, milyen szavakat ejtek ki. A férfi mosolyog.

– Szép, szép, nagyon szép. Nem héber ez, biztos?

– Nem - mondom - nem az.

– Nem tudom, hova tenni, mondja, ismerős, de mégsem. – Mosolyog, majd hirtelen észreveszi, hogy a Brabanconne gesztenyefáihoz értünk, jelez, majd vetve egy utolsó pillantást felém, leszáll. De már nem hallom, mint mond nekem utoljára, mert megszólal a vijjogó csengő, csak látom, ahogy mosolyogva int egyet felém az utcán állva. Ahogy nagy zajjal és sípolással bezáródik az ajtó, újra hallom a zsongást, a telefonokat, a furcsa kevert nyelveket, a gyerekek nevetését a busz elejéről. Újra visszahúzódok magyar nyelvű gondolataim magányába, és kevésbé érzem beszorítva magam a sarokba. Ismerősen nézek a körülöttem ülőkre. Azt gondolom, ennyi kell. Kíváncsiság és figyelem. Egy fejkendő muszlim lány mesél színes ruhában, kirúszozva, sudár tartással egy fekete kékszemű fiúnak, aki kiejtéséből ítélve angol lehet. Meglátom a vurstlit és jelzek a következő megállónál.

2008. január